

Formanden har ordet

*Godt nytår til alle
Sproglærerens læsere!*

Nye prøvevejledninger i ny form

Det er efterhånden blevet sædvane, at der kommer en ny prøvevejledning hvert år med dertilhørende ændringer. Jeg har bemærket, at der er sket ændringer i formen i år. Tidligere skrev fagkonsulenten/læringskonsulenten et PEU-hæfte om det foregående års prøver med tips og ideer til undervisningen og de kommende prøver på baggrund af de beskikkede censorers evalueringer af årets prøver. Det var desværre sådan, at alt for få lærere læste disse udmærkede hæfter. Derfor besluttede Undervisningsministeriet, at de ikke længere skulle skrives. De nye prøvevejledninger er nu til gengæld blevet en hybrid mellem vejledning om gældende regler og evaluering af prøverne. Der er nu flere afsnit i vejledningerne, hvor det nævnes, hvad de beskikkede censorer har meldt tilbage til ministeriet. Det, at man har samlet to hæfter i et, vil forhåbentlig betyde, at flere får læst det og derfor bliver mere opdateret på, hvilke regler der gælder, og på hvordan man kan undervise sine elever.

Prøvevejledningerne i alle sprog indledes med et afsnit, som oplister, hvilke ændringer der er i foretaget i forhold til det foregående år. Det er dejligt overskueligt for de lærere, som fører til prøve hvert år, men det kan til gengæld være lidt farligt for de lærere, som sjældnere gør det. Jeg vil dog anbefale alle at læse prøvevejledningen hvert år for også at få de små ting med, som fx anbefalinger fra censorer.

Det er tilstræbt, at prøvevejledningerne for de tre sprog er så ens som muligt. Det er rimeligt, da der er næsten enslydende prøvebekendtgørelser for alle tre sprog. Det er dog forskellige sproglige niveauer, eleverne skal bedømmes på, så derfor er der visse forskelle mellem engelsk og tysk/fransk. Efter 9. klasse skal eleverne i engelsk være på niveau B1 efter CEFR (Common European Frame of Reference) og på A2 i tysk og fransk.

Ændringer i prøvevejledningerne

Fra 2019 bliver det obligatorisk, at alle elever i 9. kl. skal lave lytte-, læse- samt sprog og sprogbrugsopgaverne elektronisk. I 10. kl. gælder det samme for sprog og sprogbrugsdelen. Det bliver på samme måde som i prøveterminen 2018, hvor det blot var frivilligt for skolerne at tilmelde eleverne til de elektroniske prøver.

Der er nye afsnit vedr. genreanvendelse og vedr. kultur og samfund i engelsk-, tysk- og fransktalende lande. Her uddybes det, som hele tiden har stået i vurderingskriterierne.

I tysk vil opgaven i fri skriftlig fremstilling i 9. klasse og i den ene af mulighederne i 10. klasse være delt i to, således at eleverne skal besvare to delopgaver. Eleverne skal skrive samme antal ord som tidligere. Sådan har det været i fransk i flere år. Der er ingen ændringer i engelsk. Her skal eleverne stadigvæk kun skrive en opgave.

Mundtlige prøver

I forhold til sidste års vejledning er der tilføjet et par uddybende pointer om kilder og om lærerens vejledning op til prøven. Der bliver nu pointeret, at lærerens vejledning ophører efter udarbejdelsen af dispositionen. I den efterfølgende undervisning kan man fx arbejde med samtaleøvelser, genlæse tekstopgivelserne, lade eleverne øve præsentationen for hinanden mv. Denne ændring er foretaget, så der nu gælder det samme for sprogfagene som i dansk.

I modsætning til tidligere praksis må man nu gerne arbejde med og opgive et land eller geografisk område som overordnet tema i engelsk. Det har i mange år været et diskussionsområde på censorkurserne. Personligt mener jeg, at et land er et alt for bredt tema, da så at sige alle selvvalgte emner vil kunne bruges herunder og i mange tilfælde også de andre temaer, som klassen opgiver. Men man behøver jo ikke opgive et land, selv om det er tilfaldt.

I prøvevejledningerne i tysk er der indsat to nye eksempler på en disposition. Der er ligeledes kommet nye eksempler på prøveoplæg.

Af **Rita Mogensen**,
formand for
Sproglærerforeningen

Evaluering af 7-trinsskalaen

Vi skal gøre op med perfekthedskulturen, mener forsknings- og uddannelsesminister Tommy Ahlers i forbindelse med, at der er kommet en evaluering af 7-trinsskalaen. 7-trinsskalaen er karakteriseret ved, at der i beskrivelserne lægges vægt på fejl og mangler og ikke så meget på det, som eleven kan. Hvis man har opfyldt alle mål udmærket, får man 12. De studerende, der kan noget ekstra, bliver ikke belønnet med en ekstra høj karakter. Han vil gerne have en karakter til det ekstraordinære a la det gamle 13-tal. Desuden vil han gerne have flere karakterer til middelområdet, så der bliver bedre mulighed for at differentiere middelområdet.

Det kan som lærer være svært at vise eleverne, at de gør fremskridt i deres læring vha. karaktererne. Når der er så få karakterer med så store spring imellem, skal der meget til, før en elev rykker en karakter.

Ifølge en rundspørge blandt folketingspartier er der stemning for en ændring af karakterskalaen. Hvordan det skal gøres, er det store spørgsmål, da partierne repræsenterer holdninger fra ingen karakterer overhovedet til flere karakterer samt et enkelt parti, der ønsker genindførelse af 13-skalaen. Alle er vist enige om, at en beskrivende evaluering af elevens/den studerendes præstation er vigtig. De fleste ønsker dette kombineret med en karakter. Gennem tiderne har vi haft tre karaktersystemer i Danmark. Først havde vi den ørstedeske skala med ug, mg, g etc. Derefter kom 13-skalaen i 1963 og endelig i 2007 7-trinsskalaen. Fælles for alle skalaer er, at efter en årrække er der sket et skred i karaktergivning, således at der er blevet givet flere høje karakterer. Da vi fik 7-trinsskalaen

var det med et ønske om, at danske karakterer skulle kunne sammenlignes med udenlandske. I alle tilfælde har der ligeledes været et ønske om, at man skulle kunne udregne et gennemsnit af en elevs karakterer.

7-trinsskalaen indebar også, at der blev formuleret klare mål for, hvad der forventedes af den studerende, og som både bedømmer og den studerende skulle have adgang til. Karakteren skulle være absolut, så man som studerende blev bedømt ud fra klare

mål for, hvad der forventedes, frem for at blive bedømt på ens niveau i forhold til sine medstuderende.

I den seneste evaluering påpeger flere bedømmere og uddannelsesledere, at de klare mål har betydet, at de studerende dygtiggør sig i det, de bliver bedømt på, men undlader tilsvarende at udfordre sig selv.

Evalueringen viser, at der har fundet en karakterinflation sted, at kontrollen med karaktergivning er vidt forskellig i forskellige områder af uddannel-

sessektoren, samt at karaktergiverne føler sig godt klædt på til at bruge skalaen, selv om de er kritiske over for størrelsen på karakterspringene. Man kan læse hele evalueringen her: www.eva.dk/videregaaende-uddannelse/karakterinflation-paa-videregaaende-uddannelser.

Det bliver spændende at se et konkret forslag fra regeringen i løbet af foråret.

Rita Mogensen

Skriftligheden – det er ikke på mode, men det er vigtigt!

Ligesom med så mange andre fagområder findes der også inden for sprogdidaktikken trends, tendenser og modebegreber. For nogle år siden var det Cooperative Learning-strukturer, som fik en del af lærerstanden til at gå bagover af begejstring, imens andre trak på skuldrene og mente, at de populære samarbejdsstrukturer med flotte amerikanskinspirerede navne bare var klassisk anvendte metoder i en ny og smartere indpakning. Det samme har vi set med teorien om læringsstile, som for ca. 10 år siden takket være TV2's udsendelse 'Skolen' blev alment kendt, alt imens denne tilgang senere har været meget kritiseret i fagkredse. Vi har oplevet det med Flipped Learning, som inddrager videoelementet i undervisningen, og senest med de såkaldte 21st century skills, som skal ruste eleverne til at begå sig i det 21. århundredes virkelighed. Nogle af disse tendenser, som opstår på baggrund af forskning og ny viden, indskrives selv i Fælles Mål og bekendtgørelser, imens andre forbliver modebegreber og opfattes som forbigående bølger, der sporadisk anvendes i undervisningen.

Se, sådan er det ikke med skrivning og skriftkompetencer, det er nemlig et af de ældst kendte fokuspunkter i sprogundervisningen. Skriftlighed har været et grundelement helt tilbage fra latinskolenes tid, hvor hovedindholdet i sprogundervisningen var at træne grammatiske former og sproglig præ-

cision med det formål at opnå læse- og skriftfærdigheder på fremmedsproget, heriblandt de 'døde' skriftsprog som latin og oldgræsk. Stileskrivning og skriftlige afleveringer er ikke 'in', og jeg kan ikke komme i tanker om noget, der lyder mere usexet end ordet 'tyskstil', men vi kan ikke komme uden om, at skrivning og skriftproduktion er og skal være et essentielt færdighedsområde i fremmedsprogsundervisningen. Man kan måske endda kalde skriftligheden for sprogundervisningens rugbrød. Men hvorfor er den så vigtig?

Først og fremmest fordi det er ét af de tre hovedområder i Fælles Mål (Undervisningsministeriet, 2014), og fordi eleverne kan trække skriftlig engelsk, tysk og fransk til afgangsprøverne i 9. klasse og senere på gymnasiet. Og selvom vi som sproglærere naturligvis skal lade os inspirere af tidens trends og inddrage elementer fra nyere forskning, må vi ikke undervurdere og udelade én af grundstenene, i dette tilfælde skriftlighed, i vores undervisning.

I forbindelse med skolereformens tidligere sprogundervisning i engelsk, tysk og fransk har jeg flere gange diskuteret med fagfolk, hvorvidt det kan forsvares, at man kun fokuserer på mundtlighed i den spæde start, og at man efterhånden udbygger med det skriftlige. Det, mener jeg, er forkert. Helt grundlæggende fordi mundtlighed og skriftlighed præsenteres som ligeværdige kompetenceområder i Fælles

Af Caroline Arp, ansvarshavende redaktør på Sproglæreren, lærer på Lindevangskolen på Frederiksberg

Mål, men også fordi det efter min mening ikke gavner eleverne. Som fransk-lærer oplever jeg ofte, at eleverne har svært ved den store forskel, der er på lyd billedet og ortografien på fransk. Fx hvordan de tre vokaler e, a og u i ordet *beau* kan udtales som et o. Jeg har hørt fransklærere argumentere for, at det er vigtigt at få eleverne til at tale, udtale og imitere lyde fra begyndelsen, og derfor mener, at den 'svære' stavning af ordene kan vente. Det, tror jeg, er at gøre eleverne en bjørnetjeneste, da det kan føles umuligt at koble de allerede kendte lyde til de komplekst stavede ord, som på ingen måde ligner elevernes forestilling om stavnin-gen. På den måde skal eleverne groft sagt lære sig to forskellige sprog, frem for at få kendskab til lydenes ortografiske udseende fra starten – og jeg tør ikke forestille mig, hvordan det vil gå den ordblinde elev.

Til gengæld er det vigtigt at fokusere på, at eleverne får lov til at notere udtalen af nye ord i deres kladdehæfter på den måde, som de mener, at ordene lyder. Således opfinder eleverne deres egen lydskrift, som altid noteres i klammer, fx bliver *Je m'appelle...* til [sjø mapel ...].

Endelig skal man ikke se bort fra den æstetiske læreproces, der ligger i håndskrivningen. Forskning peger på,

at når børn skriver i hånden, lagrer de bogstaver og bogstavkombinationer, der er afgørende for deres læse- og skriftkompetencer, ved at igangsætte nogle andre områder i hjernen, end når de for eksempel skriver på tastatur. (Rønberg, 2016) Det vil altså sige, at håndskrivning og generelt skriftligheden i begynderundervisningen yderligere kan bidrage til, at eleverne lagrer ordene i deres hukommelse, og dermed kan skrivning være en kognitiv sproglæringsstrategi for eleverne.

Jeg håber, at I vil læse dette nummer af Sproglæreren, som har temaet Skriftlighed, med stor fornøjelse og lade jer inspirere til jeres egen under-

visning – også selvom titlen 'Skriftlighed' hverken lyder moderne, innovativ eller chic.

Kilder

Rønberg, Louise, 2016. Hvad skal vi med håndskrivning i det 21. århundrede? in: Tidsskriftet Viden om literacy, nr. 19., hentet fra: <https://www.videnomlaesning.dk/media/1916/viden-om-literacy-nr-19.pdf>

Undervisningsministeriet, 2014. Fransk - Fælles Mål, læseplan og vejledning, hentet fra: <https://www.emu.dk/modul/fransk-f%C3%A6lles-m%C3%A5l-1-%C3%A6seplan-og-vejledning#>

Undervisningsministeriet, 2014. Tysk - Fælles Mål, læseplan og vejledning, hentet fra:

<https://www.emu.dk/modul/tysk-f%C3%A6lles-m%C3%A5l-1-%C3%A6seplan-og-vejledning#>

Undervisningsministeriet, 2014. Engelsk - Fælles Mål, læseplan og vejledning, hentet fra:

<https://www.emu.dk/modul/engelsk-f%C3%A6lles-m%C3%A5l-1-%C3%A6seplan-og-vejledning#Tekstfelt>

Caroline Arp

Få mere ud af dit **MEDLEMSKAB**

*Trænger du til inspiration, faglig sparring og networking?
Tag dine fagkolleger under armen, og tag med til et af
Sproglærereforeningens spændende arrangementer!*

Sproglærereforeningens sprogkonference 2019

Tema: Hvordan får vi alle med i sprogundervisningen?
D. 4. april 2019 afholder Sproglærereforeningen den årlige sprogkonference. Tag del i relevante workshops, og kom hjem med favnen fuld af anderledes værktøjer, gode undervisningsidéer og nye bekendtskaber.
Læs mere på side 16-17.

Seminar i Hamborg

Tysk Fagudvalg arrangerer tysk kursus i Hamborg.
D. 19.-22. september 2019 får du mulighed for at opleve Hamborg i selskab med andre tysklærere. Kom på tysk skolebesøg, få kulturelle oplevelser og bliv inspireret til din tyskundervisning.
Læs mere på side 30.

Tak for en god Fransklærernes Dag 2019

J'aime écrire - mais comment ?
Fransklærernes Dag fandt sted d. 31. januar 2019. Der var fokus på skriftlighed i franskundervisning med 2 spændende workshops, tid til sprogræning og networking med fransklærere fra hele landet.
Se billeder fra dagen på side 28-29.